IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 148)**

■ **Komisji Zdrowia (nr 212)**

z dnia 16 listopada 2022 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 148)

Komisji Zdrowia (nr 212)

16 listopada 2022 r.

Komisje: Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Zdrowia, obradujące pod przewodnictwem posła **Tomasza Latosa (PiS)**, przewodniczącego Komisji Zdrowia, rozpatrzyły:

– informację na temat realizacji ustawy z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami.

W posiedzeniu udział wzięli: **Waldemar Kraska** sekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia wraz ze współpracownikami, **Wawrzyniec Kowalski** zastępca dyrektora Departamentu Wychowania i Edukacji Włączającej Ministerstwa Edukacji i Nauki, **Marta Puścion** specjalista w Departamencie Współpracy Biura Rzecznika Praw Pacjenta, **Grzegorz Wrona** sekretarz Naczelnej Rady Lekarskiej oraz **Halina Nowik** członek Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Anna Goral, Daria Grochowska**, **Agnieszka Kalinowska-Wójcik, Małgorzata Siedlecka-Nowak** i **Jakub Stefański** – z sekretariatów Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji.

Dzień dobry. Witam państwa bardzo serdecznie na posiedzeniu wspólnym dwóch komisji: Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Komisji Zdrowia. Witam pana ministra i od razu też informuję, że pani minister jest w tej chwili… Państwo wszyscy wiecie doskonale, jaka jest sytuacja, więc pani minister jest teraz na posiedzeniu sztabu kryzysowego. Pan minister zresztą też będzie musiał się udać na to posiedzenie, więc myślę, że temat jest bardzo ważny, ale też w tych okolicznościach możemy postarać się go przestawić i omówić krótko i zwięźle.

Witam serdecznie panie i panów posłów, witam przedstawicieli obu resortów, witam zaproszonych gości.

Szanowni państwo, dzisiejszy porządek dzienny przewiduje rozpatrzenie informacji na temat realizacji ustawy z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami. Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie widzę. Stwierdzam, że porządek dzienny został przyjęty.

Stwierdzam także kworum.

W takim razie przechodzimy do realizacji porządku dziennego. Otrzymaliśmy materiały, więc myślę, panie ministrze, że nie musimy… Każdy miał możliwość zapoznania się szczegółowo z materiałami, więc proponuję krótkie wprowadzenie do dyskusji.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia Waldemar Kraska:

Panie przewodniczący, Szanowna Komisjo, oczywiście, państwo dostaliście materiały, dlatego nie będę czytał tych materiałów. Postaram się skupić na kilku wątkach, które – jak myślę – są istotne, jeżeli chodzi o ustawę o opiece zdrowotnej nad uczniami.

Ta ustawa weszła w życie 12 września 2019 r. W pewien sposób usystematyzowała kompleksową opiekę nad zdrowiem, nad dziećmi i młodzieżą szkolną. Opieka nad uczniami jest finansowana ze środków objętych przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Dokładnie jest to opisane w tej ustawie. Oczywiście dwa ostatnie lata – bo w tych mate-

riałach macie państwo dane za właśnie lata i za rok 2019 – troszeczkę utrudniały opiekę nad młodzieżą w szkołach, ponieważ wiemy, że niestety, młodzież większość czasu spędzała w domu w czasie nauki zdalnej lub w sposób hybrydowy. W szkołach obowiązywał pewien reżim sanitarny, co miał oczywiście wpływ na realizację profilaktyki opieki zdrowotnej.

Gabinety profilaktyki zdrowotnej, tzw. gabinety pielęgniarskie, które znajdują się w szkołach. Przedstawiliśmy państwu tabelkę obrazującą, ile tych gabinetów jest w naszych szkołach. Jeżeli porównamy rok 2019 do roku 2022, to istnieje mniej więcej ta sama liczba gabinetów w szkołach. Liczba objętych szkół, jest – wydaje mi się – troszkę mniejsza niż w roku 2019, ale tu także w tej chwili widzimy tendencję wzrostową. Podobna jest liczba uczniów objętych opieką przez pielęgniarki/higienistki – mówimy potocznie pielęgniarki szkolne.

Także, jeżeli chodzi o opiekę stomatologiczną, to w tej chwili organ prowadzący szkołę zapewnia uczniom możliwość korzystania z gabinetu stomatologicznego. To oczywiście jest związane albo z gabinetem, który jest fizycznie zlokalizowany w szkole, albo szkoła ma podpisaną umowę z gabinetem stomatologicznym, który współpracuje ze szkołą. Na dzień dzisiejszy takich gabinetów współpracujących mamy 2344. W szkołach funkcjonuje ok. 7000 gabinetów stomatologicznych.

Także to, co zostało uruchomione, czyli świadczenia stomatologiczne w tzw. dentobusach, czyli 16 dentobusów, które znajdują się w każdym województwie. W roku 2019 tych porad było udzielonych 82 tys., w kolejnych dwóch latach związanych z pandemią było ich zdecydowanie mniej: 39 tys. w roku 2020, w 2021 r. – 78 tys. Ale już za pierwsze półrocze tego roku mamy ponad 81 tys. udzielonych porad, czyli widzimy, że ta forma także się sprawdza i liczba osób korzystających z dentobusów się zwiększa.

Także to, co jest, myślę, że bardzo ważne – pielęgniarka szkolna, czy też właściwie pielęgniarka/ higienistka szkolna, jest tą osobą, która przeprowadza testy przesiewowe dla dzieci i młodzieży. Te testy są dla dzieci w różnym wieku, zaczynając od klasy zerowej, tzw. obowiązkowe przygotowanie przedszkolne, potem to są klasy pierwsza, trzecia, piąta, siódma i też ostatnia klasa szkoły ponadpodstawowej. Po wykonaniu takiego bilansu ten bilans trafia do lekarza rodzinnego, który przeprowadza dalsze badanie i wyniki tego ostatecznego badania wracają z powrotem do pielęgniarki, która pracuje w szkole.

W latach 2019-2020 przeprowadzono bilansów lekarskich 55,5% uczniów. W kolejnych latach to było około 50%. Duży problem jest ze zgłaszalnością się na bilanse uczniów szkół ponadpodstawowych. Także wystąpiliśmy w lipcu do Naczelnej Izby Lekarskiej, do konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej, aby zmotywować lekarzy POZ-u, aby te bilanse były wykonywane jednak w większych ilościach.

Jeżeli popatrzymy na edukację – bo tą edukacją także zdrowotną pielęgniarka środowiska nauczania się zajmuje – wiemy, że było to realizowane w roku szkolnym 2019/20 w ponad 71% typów szkół. W kolejnych latach było już troszkę mniej – wiadomo, była pandemia – to było 58,5%.

Także istotnym obszarem, którego opieką zajmują się pielęgniarki w szkole, to jest także opieka nad uczniem niepełnosprawnym i przewlekle chorym. Ta opieka jest zapewniana, jeśli chodzi o podawanie leków, czy też opieka nap. nad uczniami, którzy są chorzy na cukrzycę. Także wspólnie z Polskim Stowarzyszeniem Diabetologicznym opracowujemy w tej chwili projekt dokumentu, który dotyczy głównie opieki właśnie nad uczniami chorymi na cukrzycę. Wcześniej podobne zalecenia zostały wydane odnośnie do opieki nad uczniami z anafilaksją, astmą oskrzelową, alergicznym nieżytem nosa, atopowym zapaleniem skóry i pokrzywką w szkole.

To tak na wstępie, panie przewodniczący. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Uprzejmie dziękuję, panie ministrze. W imieniu Ministerstwa Edukacji, Nauki i Młodzieży uprawniony jest do zabrania głosu pan dyrektor Kowalski. Bardzo proszę, panie dyrektorze, z tym samym zaznaczeniem, że tematyka została przesłana posłom w materiałach, więc ewentualnie proszę tylko o krótkie uzupełnienie.

Zastępca dyrektora Departamentu Wychowania i Edukacji Włączającej Ministerstwa Edukacji i Nauki Wawrzyniec Kowalski:

Dziękuję bardzo. Szanowny panie przewodniczący, panie ministrze, szanowne panie posłanki i panowie posłowie, minister edukacji i nauki na bieżąco współpracuje z ministrem zdrowia w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki problemów dzieci i młodzieży, jak też opieki zdrowotnej. Opieka ta nad uczniami w szkole realizowana jest przez profilaktyczną opiekę zdrowotną, promocję zdrowia oraz opiekę stomatologiczną, a ma na celu ochronę zdrowia uczniów, w tym zdrowia jamy ustnej, oraz kształtowanie u uczniów postaw prozdrowotnych oraz odpowiedzialności za własne zdrowie.

Profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniami w szkole sprawują, tak jak już tutaj pan minister wspomniał, pielęgniarka środowiska nauczania i wychowania albo higienistka szkolna, a opiekę stomatologiczną nad uczniami sprawuje lekarz dentysta. Realizacja profilaktycznej opieki zdrowotnej i promocji zdrowia w szkole jest realizowana poprzez działania systemowe wynikające z przepisów prawa, które m. in. dyrektora szkoły zobowiązują do współpracy z pielęgniarką oraz higienistką szkolną, lekarzem, czy lekarzem dentystą sprawującymi profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniami i młodzieżą, która to współpraca polega na ustalaniu, podejmowaniu wspólnych działań w zakresie edukacji zdrowotnej, promocji zdrowia z uwzględnieniem potrzeb zdrowotnych, rozpoznanych czynników ryzyka dla zdrowia uczniów, jak też określenie sposobu opieki nad uczniem dostosowanego do jego stanu zdrowia w sytuacji konieczności podawania leków oraz wykonywania innych czynności podczas pobytu ucznia w szkole. Tutaj też jest wymagana pisemna zgoda ewentualnego pracownika szkoły, który te czynności miałby realizować.

Szkoły realizują również program wychowawczo-profilaktyczny, który obejmuje zarówno treści i działania wychowawcze, jak i profilaktyczne, które są planowane na podstawie wyników corocznej diagnozy rozpoznającej potrzeby i problemy występujące w danej społeczności szkolnej. Uczniowie obowiązkowo na każdym etapie edukacyjnym realizują zagadnienia określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego, które ukierunkowane są na pozyskanie wiadomości, rozwijanie umiejętności, kształtowanie postaw pozwalających na dbanie oraz utrzymanie zdrowia. Mają również sposobność omawiania z nauczycielem tematów spoza podstawy programowej, które ich szczególnie interesują czy które akurat w danej klasie czy oddziale będą istotne.

Znowelizowane w czerwcu 2020 r. rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania wskazuje tematykę dotyczącą istotnych problemów społecznych, w tym zdrowotnych, która powinna być wzmacniana i omawiana w szkołach. O tym, oczywiście, jakie tematy z zakresu problemów zdrowotnych omawiane są podczas tych zajęć, decyduje każdorazowo wychowawca klasy, oczywiście, uwzględniając te potrzeby swojego oddziału.

Ministerstwo współpracowało… zresztą ta współpraca bieżąca jest ciągła, ale w ostatnim czasie bardzo istotna była współpraca podczas przygotowywania obwieszczenia ministra zdrowia z 3 listopada 2022 r. w sprawie zaleceń postępowania dotyczących opieki nad uczniami z anafilaksją, astmą oskrzelową, alergicznym nieżytem nosa, atopowym zapaleniem skóry i pokrzywką w szkole. Są to problemy alergiczne, które coraz częściej dotyczą właśnie uczniów danych szkół. Była potrzeba takiego jednoznacznego opracowania wytycznych, żeby za każdym razem nauczyciel nie stawał w sytuacji dla niego bardzo niezręcznej i niepewnej, a dla ucznia bardzo niekomfortowej.

System oświaty zapewnia każdemu dziecku uczęszczającemu do szkoły wsparcie w rozwoju i pomoc psychologiczno-pedagogiczną stosowne do jego potrzeb rozwojowych i edukacyjnych. Tutaj należy to do kompetencji dyrektora szkoły, który w porozumieniu z organem prowadzącym podejmuje m.in. decyzje dotyczące zatrudniania nauczycieli i specjalistów. W szczególności chodzi o psychologów i pedagogów logopedów, terapeutów pedagogicznych czy pedagogów specjalnych, które to stanowisko jest nowe od 1 września bieżącego roku.

Jeśli chodzi o dodatkowe działania wspierające, to zabezpieczyliśmy na zajęcia specjalistyczne z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej właśnie w ramach troski o zdrowie psychiczne uczniów w bieżącym roku dodatkowe środki finansowe w kwo-

cie 180 mln zł, a od 1 września tegoż roku jest wdrażany pierwszy etap standaryzacji zatrudniania w przedszkolach i szkołach nauczycieli specjalistów. Na ten cel tylko w tym roku w budżecie zabezpieczono 518,5 mln zł, a zakłada się, że dzięki tym wprowadzonym zmianom liczba etatów nauczycieli specjalistów wzrośnie w roku 2024 – bo to będzie stopniowo wdrażane – o 143% w stosunku do aktualnego stanu zatrudnienia.

Również minister podejmuje liczne działania w ramach Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025, m. in. tutaj właśnie szczególnie wspierające zdrowie psychiczne, takie jak „Poradnia online" czy „Klimat szkoły" dotyczący zasad komunikacji, pozytywnej mediacji rówieśniczej, mediacji szkolnej czy platformy do diagnozy, która ma służyć właśnie takim wystandaryzowaniem badania tych czynników chroniących i czynników ryzyka, a w ślad za tym podejmowania adekwatnych do rozpoznanych zagrożeń działań.

Promocja i profilaktyka zdrowia…

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Panie dyrektorze, jeżeli mogę prosić o zmierzanie jednak do puenty. Proszę pamiętać, że działamy naprawdę dzisiaj w szczególnych okolicznościach – pan minister musi iść na posiedzenie sztabu kryzysowego i za chwilę nie będziemy mogli dokończyć posiedzenia Komisji, a wydaje mi się, że te materiały od państwa były bardzo dobre, gratuluję. Zatem gdyby był pan tak uprzejmy, dobrze, panie dyrektorze?

Zastępca dyrektora departamentu MEiN Wawrzyniec Kowalski:

Dobrze, powiem tylko jedynie jeszcze, że akurat aktualnie obchodzimy 30-lecie Sieci Szkół Promujących Zdrowie. Do tej sieci należą zarówno szkoły, jak i przedszkola oraz w ostatnich latach również placówki kształcenia specjalnego.

Zatem to tak w telegraficznym skrócie, starałem się podać informacje czy zakres działań podejmowanych przez ministra w zakresie profilaktycznej opieki zdrowotnej. Bardzo dziękuję i przepraszam, jeśli przedłużyłem swoje wystąpienie.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Nie, nie, panie dyrektorze wszystko jest znakomicie. Naprawdę gratuluję też bardzo dobrego wystąpienia, tylko pozwoliłem sobie zwrócić uwagę na okoliczności, w których od wczoraj funkcjonujemy…

Zastępca dyrektora departamentu MEiN Wawrzyniec Kowalski:

Rozumiem, oczywiście.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

…które stawiają nas w troszkę innej sytuacji.

Szanowni państwo, otwieram dyskusję. Bardzo proszę, pan Wolski. Proszę uprzejmie.

Poseł Zdzisław Wolski (Lewica):

Witam. Pan przewodniczący słusznie apeluje, żeby się nie rozgadywać, więc spróbuję tak bardzo syntetycznie.

Oczywiście zadań, które należy sprawować zgodnie z ustawą o opiece zdrowotnej nad uczniami, jest ogrom, ale poruszę taki najbardziej ponury element tego – samobójstwa wśród nieletnich, gdzie chyba mamy drugie miejsce w gorszej części w Europie, nie wiem, czy to się zmieniło, jeżeli chodzi o to fatalne zjawisko. Liczba zachowań samobójczych dzieci i nastolatków wzrasta, i to gwałtownie. Według statystyk wzrosła o 77% w 2021 r. w stosunku do 2020 r. Z danych Komendy Głównej Policji, tak uśredniając, jest to wzrost o 19% rocznie, szczególnie wśród dziewczynek. Nawet próbuję to wyliczyć – co jest może takie trochę cyniczne, ale tym niemniej – że tylko w tym przypadku wszystkie samobójstwa, nie tylko dzieci, jest to koszt łączny, bo kosztów się ponosi wiele, dla budżetu państwa we wszystkich grupach wiekowych ok. 2 mld zł rocznie.

Do czego zmierzam? Oczywiście przyczyn tak wielkiej, i narastających prawie lawinowo, liczby prób samobójczych wśród dzieci jest ogrom – można by je wymieniać, ale nie ma na to czasu. Szczególnie położyłbym akcent na to, że czasami kochający rodzice są po prostu, nie wiem, niewystarczająco uczuleni… jako że w większości prób samobójczych jest okres poprzedzający, różne takie inne sygnały – nie zawsze nawet najbardziej troskliwi rodzice wychwytują te sygnały, i nie ma na to czasu. Czy w związku

z tym można liczyć na to, że w jakiś znaczący sposób w tej części opieki psychologicznej nad dobrym stanem zdrowia psychicznego dzieci szkoły będą bardziej wyłapywały takie przypadki?

I na zakończenie, z uwagi na czas – lecznictwo psychiatryczne w Polsce jest w opłakanym stanie, szczególnie jeżeli chodzi o psychiatrię dziecięcą. I znowu, nie żeby tu oskarżać kogokolwiek – to jest efekt wielu, wielu lat. Doszliśmy do etapu, że psychiatria dziecięca jest w zasadzie w totalnej rozsypce, przynajmniej jeżeli chodzi o tę część, powiedzmy, publiczną czy finansowaną szerzej przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Czy tutaj pan minister jest w stanie coś pocieszającego powiedzieć, jeżeli chodzi o możliwą poprawę stanu psychiatrii dziecięcej? Chociażby koncentrowanie się na przypadkach urgensowych, bo dane statystyczne są bardzo niepokojące, że okres oczekiwania nawet dla pilnych przypadków jest bardzo długi i niestety, ale to są niepotwierdzone dane, gdzieś tam niedawno czytałem, że nawet jakby przestraszony i dysponujący pieniędzmi rodzic chciał szukać pilnej porady psychiatrycznej dla swojego dziecka, to też trzeba czekać, i w Warszawie mówi się o stawkach rzędu półtora tysiąca złotych za godzinę, w tym przypadku za prywatną wizytę. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję uprzejmie. Czy ktoś z państwa jeszcze chciałby zabrać głos? Pan poseł Sośnierz, proszę.

Poseł Andrzej Sośnierz (PS):

Z tego materiału interesuje mnie opieka stomatologiczna, bo wykazane tutaj liczby gabinetów w ogóle nie obrazują, jak one funkcjonują i czy funkcjonują. To, że są gabinety, to jeszcze nie znaczy, że one działają. Zatem podobnie napisane jest w tym materiale, zresztą, rzeczywiście, starannym. Ale ten materiał nie przestawia działalności, tylko przedstawia strukturę – i gabinety lekarskie, i gabinety stomatologiczne, i wspomina o dentobusach. Dobrze byłoby uzupełnić tę informację o ich funkcjonowanie, o czynność, ile one wykonują świadczeń, w jakich godzinach, ile dzieci skorzystało z tej opieki – bo to dopiero przedstawi nie tylko strukturę, ale i działalność.

Pozwalam sobie wątpić np. w funkcjonowanie efektywne dentobusów, no ale to jest kwestia…

Prosiłbym o uzupełnienie materiału o czynności wykonywane w gabinetach. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy ktoś jeszcze z państwa? Jeżeli nie, to jeszcze ja powiem dwa zdania. Widzę, dobrze – zaproszeni goście, tak, już, sekundkę. W takim razie jeszcze ja dwa zdania.

Panie pośle Sośnierz, gdyby był pan uprzejmy wyłączyć mikrofon. Dziękuję bardzo.

Szanowni państwo, myślę, że po pierwsze, kwestia realizacji ustawy i opieki zdrowotnej nad uczniami to jest nie tylko sprawa dwóch resortów, ale to jest także sprawa samorządów. W moim przekonaniu bez współpracy i bez zaangażowania samorządów nie uda się tego zrealizować w sposób efektywny, niezależnie od tego, czy będziemy mówić choćby o dentobusach, o których państwo mówiliście, o gabinetach czy o innych działaniach, bo na to wszystko składa się też jeden element, który na pewno wymaga wspólnego działania i współpracy. Mianowicie kwestia pewnej edukacji prozdrowotnej.

W moim przekonaniu przede wszystkim tutaj mamy dużo do nadrabiania z wielu, wielu lat. Jeżeli zestawiamy z jednej strony, nawet i poprzez reklamę, ale także w związku z coraz wyższym jednak dobrobytem, poziomem życia, różnego rodzaju pokusy, takie elementy, które mogą prowadzić do nieprawidłowego modelu funkcjonowania, żywienia – to musimy temu przeciwstawić pewne działania prozdrowotne działające na wytworzenie potrzeb lepszego odżywiania, ale także uprawiania sportu, nie tylko w ramach tego, co się dzieje w szkole, ale także i poza szkołą. To jest w moim przekonaniu rola wszystkich, można nawet powiedzieć, od rodzin poczynając, przez samorząd i dopiero wtedy kończąc na parlamencie czy na dwóch resortach. To oczywiście z jednej strony.

Drugim problemem, który niewątpliwie mamy, który też niestety nie uspokaja się, tylko raczej narasta, to jest kwestia różnego rodzaju używek, papierosów. Tutaj, szanowni państwo, niestety, też zmieniają się mody – młodzież może w mniejszym stopniu

korzysta z papierosów tradycyjnych, a częściej z e-papierosów – tak czy inaczej jedno i drugie wymaga pewnych restrykcji, pewnych działań, które powinniśmy wszyscy podjąć, być może działań ustawodawczych. Nie chcę tu przedłużać ze względu na to, o czym powiedziałem, ale osobiście jestem zwolennikiem, żebyśmy wykonali kolejny krok. Kilkanaście lat temu wspólnie, ponad podziałami politycznymi, udało się przyjąć bardzo dobrą ustawę antynikotynową. W moim przekonaniu trzeba wykonać pewnie kolejny krok – i to będzie również na pewno wpływało na zdrowie dzieci i młodzieży.

To tyle z mojej strony. Jeszcze tutaj widzę pani się zgłasza, bardzo proszę.

Poproszę o włączenie mikrofonu. Dobrze. I proszę o przestawienie się jeszcze raz.

Członek Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych Halina Nowik:

Halina Nowik, Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych. W zasadzie z taką sprawą zwracam się do obydwu właśnie resortów. Jeżeli mówimy o opiece zdrowotnej nad uczniami, to obawiam się, że możemy już odnotować schyłek pielęgniarstwa, środowiska nauczania i wychowania. W naszych środowiskach, w naszych gabinetach pracują pielęgniarki już w takim wieku, który nie gwarantuje zastępowalności, i warunki, w jakich pracujemy w tej chwili, naprawdę nie zachęcają młodych osób do podjęcia pracy w tych gabinetach.

Na dzień dzisiejszy nie ma regulacji, która mówiłaby o tym, że gabinet medycyny szkolnej ma być wyposażone w dostęp do telefonu, do Internetu. Gabinety szkolne naprawdę nie są do tego dostosowane, a jesteśmy już w momencie, kiedy obowiązuje nas dokumentacja elektroniczna. Na razie mamy czas przejściowy na jej wdrożenie, ale gabinety w zdecydowanej większości szkół nie są do tego dostosowane.

Zatem taka moja prośba, chyba, żeby się może pochylić nad tym, żeby uregulować może tę kwestie, że jeżeli organy założycielskie szkół i dyrektorzy szkół udostępniają gabinety pielęgniarkom, żeby one mogły spełniać również takie wymogi, żeby pielęgniarka mogła korzystać z dostępu do Internetu, do telefonu, bo w tej chwili rzeczywiście tak się nie dzieje. Pielęgniarki w tej chwili pracują w kilku gabinetach jednocześnie, w kilku szkołach. Finansowanie – nawet jak przeliczymy z tych dokumentów, które mamy dzisiaj – na etaty pielęgniarskie jest bardzo niskie, mocno niezachęcające do tego, żeby pielęgniarki, które mogą podjąć pracę w innych podmiotach leczniczych, chciały podejmować pracę właśnie w medycynie szkolnej.

W tej chwili dokumentacja elektroniczna została pilotażowo wdrożona w wybranych gabinetach, był nabór na ten pilotaż. Ale to dotyczy wyłącznie gabinetów lekarskich, które jednocześnie kontraktują świadczenia medycyny szkolnej, i to na pewno nie da odwzorowania możliwości pracy w gabinetach prowadzonych przez pielęgniarki w większości szkół w Polsce. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję. Proszę pani, myślę, że tutaj co do jednego będziemy zgodni – że oczywiście ten… Inaczej. Po pierwsze, trudno mi jest sobie wyobrazić, że ktoś przeprowadza informatyzację szkoły w taki sposób, że wyłącza jedno pomieszczenie z Internetu – że w całej szkole ten Internet jest, a tylko ktoś w określonym miejscu w gabinecie tego Internetu nie ma. Jeżeli takie sytuacje są, to myślę, że my wspólnie, dwiema komisjami, chętnie interweniujemy w tym samorządzie, bo – teraz przejdę do drugiej rzeczy – to jest zadanie samorządu. To nie ministerstwo, jedno czy drugie, urządza gabinet pielęgniarski w szkole i zapewnia dostęp np. do Internetu. Jeżeli trzeba, to oczywiście napiszemy stosowne pismo do określonego samorządu, gdzie zostały podjęte tak dziwne działania. To tyle z mojej strony.

Członek NRPiP Halina Nowik:

Pracuję w medycynie szkolnej i naprawdę wiem, gwarantuję, że są takie sytuacje, że szkolne gabinety pielęgniarskie są na strychach…

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

No tak, ale to zgadzamy się co do tego…

Członek NRPiP Halina Nowik:

…w piwnicach, bez dostępu do Internetu.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

…że to jest rola samorządu. Jeżeli trzeba interweniować w samorządzie, to my to zrobimy.

Bardzo proszę, pani poseł.

Poseł Józefa Szczurek-Żelazko (PiS):

Szanowny panie przewodniczący, może poruszę inny wątek, ale jeszcze chciałabym się odnieść do tej wypowiedzi odnośnie do przygotowania gabinetów szkolnych. Chcę podkreślić to, co powiedział pan przewodniczący, że wyposażenie gabinetu jest obowiązkiem samorządu. Mało tego, Ministerstwo Zdrowia kilka lat temu przeznaczyło specjalny program, ponad 80 mln zł, na to, żeby przekazać samorządom środki na wyposażenie gabinetów szkolnych. Zatem jest to naprawdę wręcz obowiązek samorządów i rzeczywiście, jeżeli są takie przypadki, to należałoby konkretnie sprawdzić i dowiedzieć się, dlaczego tak jest, niezgodnie z prawem.

Natomiast chciałabym poruszyć jeszcze inny temat, jeżeli chodzi o opiekę nad dziećmi i troskę o zdrowie dzieci i młodzieży. Mówimy dużo na temat takich zachowań: kształtowania tych wszystkich zachowań zdrowotnych, kształtowania nawyków, które gwarantowałyby też w przyszłości zdrowie osoby dorosłej – chciałbym też wyczulić tutaj na pewien fakt. Mianowicie bardzo często, mimo że rodzice… bo rodzice generalnie odpowiadają za to, jakie dziecko ma nawyki żywieniowe, jakie dziecko ma nawyki, jeżeli chodzi o aktywność fizyczną – to często te zdrowe nawyki, które gdzieś tam w rodzinach, i bardzo dobrze, są kształtowane, są niweczone przez środowisko szkolne albo przedszkolne.

Podam przykłady dzieci np. w przedszkolu czy w szkole, może bardziej w przedszkolu, kiedy mają zagwarantowane wyżywienie – bardzo często otrzymują słodycze, drożdżówki, batoniki, soczki, które są wysokosłodzone, co wiemy, jak wpływa na zdrowie tych dzieci. Może tutaj dobrze byłoby – to jest może też taka sugestia do resortu edukacji – żeby jednak wyczulić, żeby nie proponować dzieciom tego typu produktów. Tym bardziej, że mam konkretne przykłady, gdzie rodzice np. ograniczają dzieciom ilość spożywanych słodkich pokarmów czy też preferują wodę mineralną do picia, a dziecko z przedszkola zaczyna przynosić właśnie takie produkty. To samo dzieje się też w stołówkach szkolnych.

Wiem, że jest rozporządzenie, które w pewnym momencie podchodziło do tego bardzo rygorystycznie, jeżeli chodzi o kwestie dostępności tych różnych produktów żywieniowych na terenie szkoły, później zostało nieco zliberalizowane – ale mimo wszystko powinniśmy zwracać uwagę na to, żeby preferować zdrowe produkty, zdrowy sposób żywienia. Chociażby nawet przy szkolnych uroczystościach organizowanych dla dzieci – żeby nie było wręcz rozdawania batoników czy cukierków. Sama zresztą, kiedy biorę gdzieś udział w spotkaniach z dziećmi, zawsze preferuję – jeżeli już przekazuję jakieś podarunki – to raczej staram się, żeby to były owoce, czyli zdrowe produkty a nie cukierki. Zatem prosiłabym bardzo, żeby jednak zwracać na to uwagę. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo. W takim razie proszę o odpowiedź pana ministra. Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MZ Waldemar Kraska:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, zacznę od pytania pana posła Wolskiego. Myślę, że to jest bardzo ważne pytanie i wszyscy wiemy, że szczególnie po okresie pandemii ten problem, jeżeli chodzi o psychikę młodego człowieka, jest w tej chwili bardzo ważny. Statystycznie nie odnotowujemy, panie pośle, wzrostu liczby samobójstw, ale odnotowujemy rzeczywiście wzrost liczby prób samobójczych. To rzeczywiście w tej chwili widać w statystyce.

Dlatego wdrożyliśmy tę reformę, jeżeli chodzi o opiekę psychologiczno-psychiatryczną dzieci młodzieży, i ten pierwszy poziom, na który zwracał pan uwagę, jest w tej chwili już szeroko dostępny. To jest tzw. ośrodek środowiskowej opieki nad dziećmi i młodzieżą. Tam nie ma psychiatry – tam jest psycholog, tam są psychoterapeuci, tam się można zgłosić bez skierowania. I rzeczywiście to są takie momenty, które mogą uchronić dziecko przed dalszym trybem, jeżeli chodzi już o konsultację psychiatryczną czy też o leczenie w oddziałach stacjonarnych. Wiele problemów można rozwinąć właśnie na tym pierwszym poziomie. Chcemy, żeby takie ośrodki były w każdym powiecie, żeby ten dostęp

bardzo blisko młodego człowieka był zachowany. Tak że, oczywiście, zwracamy uwagę, że nie wszystkie zachowania są dostrzegane przez rodziców, więc tutaj także te ośrodki współpracują ze szkołami, bo czasem właśnie wychowawca, nauczyciel może zauważyć, że z tym dzieckiem dzieje się coś złego i także zgłosić to dziecko do tego ośrodka.

Następnym poziomem, który jest już troszeczkę bardziej zaawansowany, to są ośrodki drugiego stopnia, gdzie już będą lekarze psychiatrzy. Tam dzieci będą kierowane właśnie z tych pierwszych poziomów. Tam będzie także opieka dzienna, czyli dziecko może przebywać w tym ośrodku w godzinach szkolnych, tam będzie także prowadzona edukacja, czyli będzie także szkoła. I trzeci poziom to jest po poziom opieki stacjonarnej, czyli opieki całodobowej dla dzieci, które już wymagają bardziej specjalistycznego leczenia.

Oczywiście, problem kadr także tu jest ważny, ale myślę, że pierwszą jaskółką, którą w tej chwili widzimy, to jest to, że w tegorocznym naborze na specjalizację widzimy zdecydowanie większe zainteresowanie młodych ludzi właśnie psychiatrią dziecięcą – i to jest ten dobry prognostyk na następne lata.

Jeżeli chodzi o pytanie pana posła Sośnierza na temat stomatologii, to już przytaczałem te dane. Jeżeli chodzi o dentobusy, to w 2019 r. to było 82 tys. – liczba pacjentów, którzy zgłosili się do tych dentobusów. Przypomnę, że tych dentobusów jest 16. W roku 2022, czyli w obecnym, w ciągu pierwszego półrocza już tych pacjentów, którzy byli leczeni w tych dentobusach było 81 tys. Myślę, że to jest dobry wynik. Jeżeli pan poseł pozwoli, to wyciągniemy dane z NFZ-u, jaka była udzielana tam pomoc stomatologiczna, i odpowiemy szczegółowe panu na to na piśmie.

Pani z izby pielęgniarskiej poruszyła, myślę, że też ważny temat. Oczywiście dostrzegamy to, że pojawia się trudność z dostępnością pielęgniarki szkolnej, szczególnie w tych mniejszych szkołach, gdzie jest mało uczniów, czy też w szkołach specjalnych. Dlatego razem z Narodowym Funduszem Zdrowia przygotowujemy się w tej chwili do zwiększenia finansowania w tym zakresie przez zmianę odpowiednich współczynników korygujących, ale także planujemy rozszerzenie kwalifikacji umożliwiających pracę pielęgniarki w szkole. Myślę, że to są działania, które w jakiś sposób zachęcą także młodsze panie pielęgniarki, aby podejmować pracę w szkołach.

Dziękuję, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Bardzo dziękuję. Czy pan dyrektor chciałby też się odnieść? Chociaż wydaje się, że tu chyba pan minister wyczerpał odpowiedzi na pytania, ale bardzo proszę.

Zastępca dyrektora departamentu MEiN Wawrzyniec Kowalski:

Może tylko dwa słowa, szanowny panie przewodniczący, odnośnie do ostatniego głosu, w kwestii nawyków żywieniowych. Oczywiście rozporządzenie ministra zdrowia z 26 lipca 2016 r. jest obowiązujące w szkołach. Dodatkowo, Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań, w szczególności również w zakresie nadzoru nad warunkami higieny i procesów nauczania, wychowania oraz zdrowotnymi żywności i Żywienia. Nie dotyczy to tylko i wyłącznie stołówek szkolnych, ale również całego procesu opieki i wychowania.

Natomiast z drugiej strony realizujemy bardzo szeroko od wielu lat razem z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi program dla szkół, w którym te nawyki zdrowotne i właśnie komponent mleczny, warzywny itd. jest realizowany. Natomiast, oczywiście to jest kwestia pracy wychowawczej wśród dzieci, ale też świadomości tego starszego pokolenia, jakim są nauczyciele, żeby nie niweczyli tych nawyków, które są w domu. Aczkolwiek częściej spotykamy się z informacjami, że właśnie to, co szkoła wypracuje, to jest niweczone w domu. Zatem tutaj na pewno ta współpraca na linii rodzina, dom i szkoła jest niezmiernie potrzebna i mamy tego świadomość.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo. To wszystko. Dziękuję, zamykam posiedzenie.